

Iratxe Esnaola

♦ IDAZLEA



DANI BLANCO

Idazle ezkutatua

DURANGOKO AZOKA iragan berri, luma eskuan eta irribarrea ahoan sinadurak ezker-eskuin banatzen ikusi ahal izan ditugu euskal idazleak argialetxeen standetan, bai eta entzun ere liburu berriei barruko arropak nola erantzten zizkieten elkarrizketetan. Gutxi barru, urtarrilean beteko dira hiru urte J. D. Salinger zendu zela. Kontrarioak erakarri egiten omen dira eta hala dirudi, azokako mugimenduak oroimenera ekarri baitit hedabide zein promozioetatik at bizi izan zen idazle estatubatuarra. J. D. Salinger bere bizitza pribatuaren zaindari zorrotza izan zen. Argazkirik apenas atera zioten, bere ahotsa ez zen grabatua izan nahiz kazetariak gogotik saiatu, eta noski, liburuaren inguruko azalpenik ez zuen eman ohi. Ezaguna da, batez ere, *The Catcher in the Rye* (1951) eleberraren ospeagatik, zeinak bere bakartze boluntarioa areagotu zuen. Enrique Vila-Matas-ek *Bartleby y compañía* (Anagrama, 2000) lanean “ezaren idazleen” artean kokatu zuen, hau da, idazteari betiko uko egindakoen artean, hain justu, Salingerrek ez zuelako deus publikatu 1963. urtetik hil zen arte. Nik nahiago dut pentsatu ez zela ukazioan jauzi. Hil ostean etxea miatu omen zioten eskuizkribu bila. Nahi nuke liburu berri bat edo mordoxka bat agertuko balira laster eta jakingo balitz uko bakarra publikotasunari egindakoa izan zela. “Atsegin dut idaztea. Maite dut idaztea. Baina nire buruarentzat eta nire gogara”. Horiek eskaini elkarrizketa bakanetako batean esan zituenak. Hitz horietara lotzen dut esperantza, beste ideia bat lagun: narrazioak berez mintzo dira, idazlearen beharrik gabe.

Egun idazlea ezkutatzek ez dio mesederik egiten ez liburuaren promozioari ez gonbito mediatikoaren menuari, baina ezta ere bere lana

jendaurrean aurkeztu nahi duen sortzaileari. Azokak eta Ahotseneak azken honetarako eskaintzen duten espazioa onuragarri da, hortaz. Alde erantzira, ordea, euskal letren mundutxoan zail da ezkutaketara jostatzea, idazle gazteontzat, bederen. Gure izenak erraz hedatzen dira hedabideetan eta lasterka abiatu den zakurraren hedearen sigi-sagaz barreiatzen. Liburu bat kaleratu eta berehala elkarrizketatzen zaituzte bi egunkarik, hiru-lau aldizkarik eta beste hainbeste irratik, testua irakurria izan ala ez izan. Haatik, Salinger izatera heldu gabe, ezkutaketa zaleak baditugu gurean. Elkarrizketatzeko deitzen dituztenean, dela gaixorik dela etxetik urruti daudelako, eta horregatik erantzuteko ezindurik, bularrean triunfo sentipen gozo asaldagarria ernatzen zaie, partida batean tantoa bereganatu balute bezala, nahiz oso garbi ez izan jokoa noren aurka den (prentsaren, argialetxearen, beren buruen aurka?). Ezizenez plazaratzea da aukera

bat gordean irauteko, beti ere hil artean benetako nortasuna deklaratzeko ez bada, eta agerpen publikoak urliaren edo sendiaren esku uzten badira. Durangoko aztoramenaren erdian gutizia horixe izan nuen. Borondatez ezkutatzeko den euskal idazle bat desiratu nuen, izen anbiguo bat beste ezaugarriarik izango ez zuena, ez mutil ez neska, ez iparraldeko ez hegoaldeko, ez zahar ez gazte. Bere afixarik ezingo litzateke itsatsi hormetan, ezta berari buruzko biografiarik zanpa-zanpa irakurri. Ezezaguna izaki, askeago epaituko genituzke bere izkribuetako tolesak eta gailurrak, maiteko genuke bere prosa edo batere ez genuke maiteko. Eta standek aurkituko lukete modua idazlea bertan egon gabe kondairaz baliatu eta jendea erakartzeko. Fokuak piztean orrialdeak leudeke argituak, eta berarekin, literatura miste-
ria. ■

